

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 51.

V Ljubljani, v soboto 19. decembra 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrletno 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Izjave o banovem programu.

Iz Zagreba.

Banova izjava v prvi seji hrvatskega sabora so obsodili vsi opozicijski časopisi. „Obzor“ in „Hrvatsko Pravo“ ne najdeta v banovem programu sploh nič dobrega, dotim je nemško opozicijsko glasilo našlo v izjavi vsaj dobro voljo, katera se pa seveda tudi ne bo mogla izpolniti, dokler se bo ban oslanjal na današnjo saborsko večino ter stal na temelju nagodbe iz leta 1868., kajti ta nagodba se je preživela ter postala čisto preozka na sedanje odnose hrvatskega naroda.

Uradni časopisi so pa seveda polni hvale o državniški modrosti sedanjega bana, ki se je postavil na temelj nespremenljive nagodbe in na osemstoletno prijateljstvo in zvezo z mažarskim narodom, s katerim žele Hrvatje živeti tudi še nadalje v neskaljenem prijateljstvu. Da bode ban dosegel svoj cilj, je tem mažaronskim mamelukom gotova stvar, ker ga bode v tem podpirala tudi večina v saboru, saj je on sam njen član.

Hvale je seveda povsodi odveč, priznati se pa vendar mora, da ti uradni časopisi pišejo mnogo treznega tudi o opoziciji, ter so se odvadili onih grdih psokv, katerih so bili večkrat polni vsi predali njihovih člankov.

Sploh se more reči, da ostane na Hrvatskem pod sedanjim banom ista politika, kakor je bila do zdaj — le tako nasilno se ne bode izvajala kakor do zdaj, ker je ban grof Pejačević mož plemenitega značaja ter bolj privržen hrvatskemu narodu, nego je bil tujec Khuen. Zdaj se da na Hrvatskem vsaj dihati, dočim je hotel Khuen vse podušiti, kar je le malo merilo na slobodnejšo stran.

Da bi se pa mogla Hrvatska pod sedanjim zistemom preporoditi, to je popolnoma nemo-

goče. Zato je sedanji pokret neobhodno potreben, da preporodi narod in da stopijo sčasoma čisto drugi ljudje v sabor, a tudi na vlado. Očividno je, da tudi najplemeniteji ban s takim vladnim aparatom, kakoršen je danes na Hrvatskem, ne more uvesti dobre uprave.

Poročilo o volitvi deželnega poslanca v Daruvaru, kjer je bil že pod vlado sedanjega bana izvoljen mažaron, nam je najboljši dokaz, da politične oblasti na Hrvatskem nečejo popustiti od prakse Khuenove. Tukaj so v protestu proti tej volitvi našete vse zvižgače Khuenove volivne prakse. Toda verjetno je pa tudi, da bo današnja saborska večina to volitev potrdila. Le poglejte, kako ošabno in predrzno se ponaša saborski predsednik še sedaj proti opoziciji. Poslanec kanoniku Rubetiću se je kar narogal, da naj le poskusi obstruirati z razbijanjem, pa bo videl, kako bo odletel iz sabora, kakor so odleteli oni, za katere se je zavzel Rubetić.

In po takih strašnih dogodkih na Hrvatskem in po obsodbi mažaronskega sistema od celega naroda, se je predrznil predsednik norčevati z opozicijo, a ob enem je vse mažaronstvo glasovalo proti predlogu kanonika Rubetića, da se dovoli vstop v sabor trem izključenim opozicijskim poslancem. S tem svojim delom so pokazali mažaroni svojo nepomirljivo čud nasproti zahtevam hrvatskega naroda. Zato je pa tudi skoraj najmirnejši član opozicije pri tej priložnosti zavpil mažaronom v lice: „Vse vas je treba ven pometati!“ A če Bog da, bode to že storil hrvatski narod pri prvih volitvah, ko bo imel za to priložnost. Takrat se bode menda vendar ta mažaronska klika porazgubila, da ne bo mogla nič več s svojo umišljeno nadmožjo gospodariti v hrvatski zemlji.

Jugoslovani in Italijani.

Ko je dalmatinski c. kr. namestnik baron Handel hotel mesto italijanščine utihotapiti nemščino za jezik dalmatinskih uradov, prišlo je v zadarskem saboru do znamenite debate, kjer so predlogo vlade glede jezikovne uredbe odklonile vse tri stranke: italijanska, srbska in hrvatska. Hrvatskemu jeziku so hoteli s predlogom dati nekaj več veljave v uradih, kakor jo ima do sedaj, a nemščina se je ob enem hotela uzakoniti za glavni uradni jezik. A temu so se upri složno vsi poslanci.

Razvila se je debata, in govorniki so kazali na težnjo nemštva proti jugu in so z vso odločnostjo odklanjali, da bi sami pomagali ustvarjati nemške uspehe do končnih velikih nemških smotrov: gospodarskega in političnega podjarmljenja Balkana in orijenta v obče.

Hrvatska poslanca Smodlaka in Trumbić sta s pravim južnim temperamentom plédirala za zblizanje in porazumljenje italomanskega plemena z jugoslovanstvom, češ, da v tej zvezi odbijejo germanski naval, ki je v svojih končnih gospodarskih in političnih smotrih obema plemenoma enako nevaren in nasproten.

To je bila tedaj visoka politika, ki je pustila na strani dnevne politične praske, katere ima slovanski jug z Italijani v Primorju.

Ako se ne oziramo na naš vroči boj v celi Primorski z Italijani, moramo priznati, da se interesi jugoslovanski in italijanski v ekonomskem in kulturnem oziru ne križajo in da se vzlic nemškemu gospodarskemu in političnemu navalu na vzhod, morajo v dogledni bodočnosti strniti v skupen odpor. V slabo razumevani nalogi z italijanskega plemena pa hlepijo naši laški mejaši po slovenski in hrvatski zemlji v Primorju in bijejo zoper našo pravico v Primorju in Trstu vroče in brutalne boje.

Občinska seja.

(Napisal Iv. Baloh.)

Plavški Rovt je velika podobčina. Ima svojega podžupana in štiri svetovalce. Toda Rovtarji so hoteli biti popolnoma neodvisni od občine, deloma, ker so bili od prave občine precej oddaljeni, deloma pa tudi, ker so imeli popolnoma svojo upravo ter se kot precej premožni kmetje niso hoteli občini pokoriti.

Od okrajnega glavarstva prišel je ukaz na vse občine in podobčine, da mora vsaka imeti svojega nočnega čuvaja. Storilo se je precej tatvin in tudi precej požarov, zato je smatralo okrajno glavarstvo, da je nujno potrebno nastaviti povsodi nočne čuvaje, kjer jih še ni.

Tisti litografirani ukaz, ki je velel, da se ima takoj nastaviti nočni čuvaj, če ga še ni, je dobil tudi podžupan v Plavškem Rovtu. Ne smemo mu šteti v zlo, če tistega pisma ni takoj odprl. On je dejal, da vsa svoja pisma, katerih itak ni bilo veliko, prebere še le v nedeljo, ko ima čedne roke.

Podžupan, ali recimo mu župan, ker so ga tako nazivali svetovalci in je tako nazivanje tudi sam najrajši slišal, je prebral torej šele prihodnjo nedeljo ukaz c. kr. okrajnega poglavarstva, odložil očala in vzdihnil:

„Še tega treba! Imamo tako drugih sitnosti zadosti. Pa kdo bo sedaj seje skliceval, ko imamo

vsi toliko dela! Gospodje si vedno kaj neumnega izmislijo, seveda ker imajo čas. Ne bo nič, kdo bo še to plačeval, saj so že davki tako veliki.“

Tako je modroval župan Miha, toda v srcu je mislil vse drugače. Gospod okrajni glavar je večkrat prišel v Plavški Rovt na lov, in ker tam v hribih ni bilo nobene gostilne, se je vedno odpočil pri županu Mihi, njegovi boljši polovici je stisnil pri odhodu kako kronico, gospodu županu pa dal včasih okusiti, kakšne so buteljke. Na ta način je prišel župan Miha v nekako odvisnost od glavarja, tako da mu je moral skoraj vse ustreči, da ne bi prišel pri njem v nemilost.

In tako je bilo tudi sedaj pri tem ukazu. Res je, da on sam sicer ni imel odločevati, ker je bilo treba sklicati sejo, ali končno je navadno vedno županova obveljala.

Tako je bilo tudi sedaj. V besedah je bil sicer proti tej novotarji, toda v srcu je že v naprej vedel, da bo dovolil on in ves občinski odbor to, kar okrajno glavarstvo želi.

V občinskem odboru so sedeli štirje svetovalci: Zlän, Tomaževc, Barakar in Firtahar Francelj. Prvi trije so imeli imena od svoje rojstne hiše, zadnjega se je pa vedno še držalo njegovo krstno ime. Kaj je bilo temu vzrok, tega nobeden ne ve, pač pa je bila resnica, da je bil Firtahar Francelj duševno daleko nad drugimi. Bil je pri vojaki in tam prišel do četovodje, bival je več let v Nemcih ter se

precej privadil nemškemu jeziku v govoru in pisavi. Zato je igral v občinskem odboru nekako vodilno ulogo.

To seveda županu Mihi ni bilo po volji. Toda, kaj je hotel? Če je prišlo kako nemško pismo s tistimi čudnimi pokončnimi črkami, je župan Miha nekaj časa gledal in študiral, toda nazadnje je pa le poslal pismo Firtaharom Franceljnu, naj še on prebere, kaj je notri.

Ni rad storil tega župan Miha, ker Firtahar Francelj ni bil njegov prijatelj, ampak njegov sovražnik. In to ga je posebno bolelo. Nič mu ni storil, ampak vse, kar je župan Miha predlagal, vse je Firtahar Francelj pobil. Župan Miha ni bil govornik, njegovemu sovražniku je pa dobro tekel jezik, in to je včasih premotilo celo njegove prijatelje, da so proti županu glasovali.

Zakaj je bilo tako, to je bila uganjka, ali ljudje so govorili, da bi bil Francelj sam rad župan, če bi imel nekoliko več pod palcem.

Torej župan je dobil ukaz in sklicati je bilo treba občinsko sejo. To se je vršilo zelo enostavno. Poslužil se je svojega pastirja. V tistem tednu je bil slučajno praznik, zato je župan sklical sejo na njegov predvečer. Poslal je torej svojega pastirja Joza, da je šel k Zlänu, Barakarju, Tomaževcu in Firtaharom Franceljnu ter naznanil, da imajo občinski možje priti k županu v sredo pred praznikom zvečer. Joz je bil že navajen tega. Šel je v vse štiri hiše ob-

S tem, da pritiska na Jugoslovane po eni strani Nemec, po drugi pa Italijan, je naš položaj težaven. A z bojem proti Slovincem in Hrvatom si Italijani ne izboljšujejo svojega stanja, ker, ako pade jugoslovanstvo ob zapadni meji od Drave do Trsta, ne bo dedič na tej zemlji Italijan, temveč German. To stoji, da Trst, njegova eksistenca, moč in prihodnost je odvisna od zaledja, od dežel, ki se širijo proti severovzhodu od Adrije proti Donavi.

Ako ponemči nemška premoč slovenske dežele, potem bo njegovo konečno zmago slavlje prav sigurno še le v Trstu končano.

Ko bi zavihrala na zvoniku sv. Justa vse-nemška zastava in bi bil zlomljen odpor slovenskega elementa, potem bi nemškemu kolosu bil odprt ves široki orijent.

Že sedaj se čuti orjaška gospodarska moč nemštva v celem orijentu, kaj in kako pa še le potem?!

Italijanstvo ravna le v lastnem interesu, v interesu svoje gospodarske in narodne bodočnosti, ako išče premirja in sprave z jugoslovanstvom. Ali do takih razmer je še dalnja pot. Zaslepljeni šovinizem italijanskih iredentistov v „Venezia Girglia“ ne priznava naše eksistence v Primorju ne v Trstu niti v slovanski Istri.

Z besnim fanatizmom tirajo slovanski jezik iz istrske zbornice in v Trstu nam odrekajo pravico do slovenskih ljudskih šol. Temu brutalnemu talmitalijanskemu nasprotstvu bodeš tedaj zastoj deklamoval o velikih skupnih interesih jugoslovanstva in italijanskega plemena. Zato pa je naša misel ta-le: Dobro je, da se blažljivo vpliva na italijanskoslovenska mejna nasprotstva s tem, da se opozarja italijansko javnost na veliko istino, da z nasprotovanjem in teptanjem elementarnih narodnih pravic slovanstva v Trstu in Istri pripravljajo pot le nemškemu navalu na vzhod in si posredno režejo v lastno meso. To treba večkrat ponoviti in na glas povedati. A za ta hip ni pričakovati preobrata v slovansko-italijanskih mejnih jezikovnih konfliktih.

Treba je tedaj najprej neumorno delati, da se slovanski jug, zlasti Slovenci in Hrvati, kulturno in gospodarsko ojačimo. Boj se mora voditi z vsem ognjem proti vročekrvni iredentovski brutalnosti in hladnoračunajoči nemški gospodarski objestnosti.

Lepe so besede, ki priporočajo jugoslovensko in italomansko vzajemnost, a od besed do dejanja je še dolga pot. Zanašajmo se nase in delajmo, da se gospodarsko ojačimo.

Delo nas bo storilo močne in le na močne ima ozir politični prijatelj in politični nasprotnik. Za sedaj stojimo še v velikem nasprotstvu in boju z Italijani in Germani. Kdaj pride itali-

janstvo do zavesti, da ni na pravi poti, kdo vé? Ne vdajamo se iluzijam in zanašajmo se le nase v prvi vrsti.

Poročila iz mest in trgov.

Iz Idrije, 14. decembra. „Slov. Narod poroča o zadnjem javnem shodu dne 6. t. m. na kateerm se je pozivljajl deželni odbor naj obrne v prid našega mesta nekaj od onih 60.000 kron, ktere Idrija plačuje na letnih deželnih dokladah. Koncem dopisa pa dostavek: „Kako naj dežela kaj stori, če deželni zbor ne more delati? Idrijčanje naj se zahvalijo dekanu Arko-tu, da je tako vstrajno delal obstrukcijo, in s tem preprečil tudi vse, kar bi se dalo storiti za Idrijo.“

Najstarejši slov. dnevnik mora pač smatrati svoje čitatelje strašno naivne, res le nerazsodni masi se zamorejo podati take budalosti. Poglejmo nekoliko kaj bi so dalo storiti za Idrijo v deželnem zboru!

Da bi se nam olajšalo breme, kterega nam naklada naša mlada srednja šola je govoril v deželnim zboru naš poslanec. Opozarjal je slovenske naprednjake, kakor tudi nemške barone, da plačujemo sedaj 50% doklade za realko, a da bode v kratkem času ta doklada premajhna. Da se ni varal, kaže zadnja občinska seja, v kateri so povišali občinske davke na 100 %. Da ta davek teži ne samo posestnike, temveč tudi ubožne rudarje, je konstatiral tudi javni shod dne 6. t. m., saj je bil ravno radi te zadeve sklican. V svojem govoru je tudi poslanec opozarjal, da cena živega srebra pada, ž njo pada tudi dobiček pri rudniku in v enaki meri se znižuje tudi prispevek našega erara za mestne potrebe.

Kako je prav imel kaže dejstvo, da velja sedaj m. stot živega srebra 275 gld. a je bil še začetkom leta nad 330 gld. Lansko leto bilo je skoraj en milijon kron čistega dobička, letos bode pa komaj 600.000. Potrebe bodo vedno naraščale, dohodki se pa znižavali, kako nujno je bilo toraj govoriti naj se naša realka podržavi!

A večina deželnega zbora, t. j. slovanski naprednjaki in nemški baroni so bili proti, breme naj idrijskemu mestu le še ostane. Zato naj bo pa Arko kriv, „on je preprečil ono, kar bi se dalo storiti za Idrijo“. Krasna logika, kaj ne? Poslanec govori za svoj volilni okraj, kaže na krivice, na katerih trpi, zato naj bo pa on kriv, če na komando nemškega barona slovanski naprednjaki ne smejo Idriji nič dovoliti. Liberalcev je sram, da so tako v pesteh Nemcev, pa krivdo na drugega zvrčajo. Bogve koliko kalinov bodo vjeli na te limanice?

Kadar je bila občinska seja, tedaj se navadno niso pozdravili občinski odborniki, ampak kar uradno so se vsedli za mizo. In tako je bilo tudi danes.

Zlàn se je stisnil v kot, Tomaževc je pa vzel pipo iz žepa ter jo prižgal. Prvi je bil tihe in mirne narave, ki bi rad storil vsem ljudem dobro, zato ni maral za prepir, ampak se je vedno z županom strinjal. Tomaževc je pa že malo po svetu hodil in po rudnikih delal, zato mu je govorica gladkejšje tekla.

„Ti, Miha“, je vprašal Tomaževc župana, „koliko si že dal za tale pisalnik?“

„Skoro do goldinarja so ga licitirali pri dražbi ranjkega gospoda župnika“, je rekel Miha, „saj veš, vsakdo bi ga rad imel za spomin na gospoda. Bog jim daj dobro! Pa je res pripraven, pogledj, na eni strani je črnilo, na drugi pa sipa. Zato sem ga pa kupil za občinsko pisarno.“

Ko so se tako pogovarjali, je vstopil Francelj. Nič ni dejal, klobuk je vrgel v kot ter se vsedel na konci mize. Tam je vedno sedel on, ker je bil navadno zapisnikar. Zlàn se je izgovarjal, da je že star in da ne vidi dobro, Tomaževc, pa da se mu preveč roke tresejo, torej ni preostalo drugega, kot da je za pero prijel ter pisal zapisnik Firtahov Francelj.

„No, bomo pa začeli“, je rekel župan Miha. „Barakar je šel na semenj, ga ne bo, bomo pa kar sami naredili.“

Za zboljšanje učiteljskih plač na naši rudarski šoli se je potegnil tudi naš poslanec. A glej, zopet isti, ki kar gore ljubezni do učiteljstva — liberalci — niso hoteli glasovati za zboljšanje. „In da se za Idrijo ni nič storilo, za to naj se zahvalijo Arkotu?“

Toraj za korist našega mesta niso liberalci vneti, če tudi zboljšanje deželnih financ ne bi nič obtežilo. Sklepamo lahko iz tega, kako ogromno svoto bode sedaj deželni odbor iz deželnih doklad Idriji naklonil. Sicer ima že naprej odobrenje za vse take darove, saj sta se oba kluba solidarično zavezala, da bosta pritrčila korakom svoje trojice v deželnem odboru.

Ne bode stvari na kvar, ako ravno v tem obziru ono resolucijo, ki se je sprejela na javnem shodu dne 6. t. m. malo spopolnimo.

Dne 10. marca 1876 je naša občina prosila deželni zbor naj ji odpiše deželni davek za normalno šolski zaklad, kakor ga tudi Ljubljana ne plačuje. Idrija namreč že dokaj let plačuje svojo šolo iz svojega ne pa iz deželnega zaklada. Deželni zbor je res za leto 1877 oprostil našo občino tega davka, erar pa je moral vseeno še prispevati postavno v normalni šolski zaklad. Takrat je bil predsednik finančnemu odseku J. Murnik, pristaš naprednjakov in poročevalec K. Dežman iz nemškega kluba.

Tudi to zadevo je v deželnem zboru letos omenil naš poslanec ter apeliral na doslednost liberalnih poslancev, a bilo je zastoj. Pred 27. leti so bili slovanski naprednjaki in nemški baroni bolj naklonjeni Idriji, kakor so sedaj slavni njih nasledniki. Takrat so v škodo dežele odpisali davek Idriji, sedaj ne privoščijo našemu mestu poboljška, če tudi bi deželo to nič ne bolelo. Radovedni smo koliko svoto bode dr. Tavčar Idriji odločil, ko ga resolucija njegovih ožjih šomišljenikov pozivlja ne pozabiti našega mesta. To se razume, da bomo iste tisočake hvaležno očitno potrdili!

„Slov. Narodu“ pa svetujemo naj le še prinaša take bedarije, nam daje prilike, da še bolj osvetljimo naše žalostne razmere. Ljudstvo bode pa spoznalo koliko slovenskemu narodu škoduje „slovensko-nemška zveza“ in kako poniževalno globoko so vtaknili slovanski liberalci naprednjaški svoj tilnik v jarem nemških baronov.

Domače novice.

Kdo je kriv? Bogata kranjska hranilnica kot najboljši mecen skrbi za nemško gibanje in stremljenje v deželi. Res je, da je obogatela s slovenskim denarjem in žalostno je, da še bogati z našim slovenskim denarjem. Naravno je, da visoka c. kr. vlada skrbi za njen procvit, da se noben groš z vladno vednostjo ne

činskih svetovalcev, vstopil se na prag in zaklical: „He, ali je kdo v hiši?“ In če se je kdo oglasil, mu je rekel: „Naš oče so rekli, naj pridejo oče v sredo večer gori“. To je zadostovalo. Če se pa ni nikdo oglasil, je pa naročil sosedu.

Tako uradno obvestilo je zadostovalo, da so vsi občinski svetovalci vedeli, da bo seja.

Prišla je sredo.

Ženske so pospravljale doma, ker se je bližal praznik, možje so pa na polju hiteli nakladati seno na vozove, ker se je že mračilo.

Prišel je večer in navada je bila taka, da so se občinski možje zbrali še le po Ave Mariji.

Ko je torej odzvonilo v zvoniku, tedaj je župan Miha pobrisal mizo v kotu, pripravil polo papirja, črnilo in pero.

Ura je odbila že osem, a k seji ni bilo še nikogar. Tedaj priteče Barakarjev dekle ter pravi:

„Naš oče so šli na semenj, pa so rekli, da naj sporočimo, če jih do osmih ne bo, da jih ni treba čakati.“

„Je že dobro“, je rekel Miha, dekle pa je steklo iz hiše.

„Škoda, da ga ni“, dejal je sam zase Miha, „z menoj bi potegnil.“

Ko je ravno oče župan luč prižgal, tedaj sta stopila v sobo Zlàn in Tomaževc. Ta dva sta navadno vedno skupaj prišla, ker sta bila soseda.

„Kaj pa je tako važnega?“ vpraša Tomaževc.

„Tako je, možje“, je začel Miha. „Glavarstvo zahteva, da mora imeti vsaka vas nočnega čuvaja, da bomo varni pred ognjem in tatovi. Tako je! Doslej smo bili v vedni nevarnosti, hiše so lesene in če ogenj nastane, bo vsa vas pogorela. Strašno bi bilo ponoči. Tako je možje, kaj mislite?“

Za nekaj časa je nastala tišina. Zlàn je podprl svojo glavo še z drugo roko, Tomaževc je spustil iz pipe močan kolobar dima, Francelj je pa mirno gledal pred se.

„No, kaj misliš Zlàn?“ ga je vprašal Miha.

Zlàn se je naslonil na zid in rekel:

„Dobro bi bilo, saj tako vedno slišimo kaj slabega! A kje ga pa bomo dobili?“

„Kje ga bomo dobili“, je vmes posegel Tomaževc, „kar starega Sepa vzemimo, ta še po dnevi nič ne vidi.“

Vsi so se zasmejali razun župana.

„Ali pa Buzeljnovoga Martina“, je rekel Firtahov Francelj z neko škodoželjnostjo.

In vsi so se še bolj zasmejali.

„Ta pa ta“, je rekel Zlàn, „ki ni nikdar trezen.“

„Kdo ga bo pa plačeval?“ je vprašal Tomaževc.

„Kdo? občina!“ je rekel z močnim glasom Francelj.

sme naložiti drugje, a nenaravno je, da Slovenci sami nosimo denar notri. In to Slovenci vseh stanov, vseh strank, največ iz zanikrnosti, vsled narodne mlačnosti ter se ogiblujemo z malenkostnimi izgovori slovenskih zavodov, ki nimajo nič manj garancije kakor kranjska „šparkasa“. Tem ljudem — pomilovanje! Kriva pa je tudi nevednost. Šel sem v kranjsko hranilnico po denar, ki je bil ondi naložen leta in leta. To priliko sem porabil, da sem opazoval stranke, ki so prihajale in odhajale. Žal mi je: Videl sem izvečine slovenske stranke, ki so prinašale denar. Prišla je kmetijska žena, ki se je vstopila poleg mene. Prinesla je več sto kron. Premagovati se nisem mogel več in jo vprašal: „Od kod pa ste?“ „Iz Hotiča“. — „Zakaj pa ne nesete denarja drugam?“ „I, kam ga pa čem?“ se je začudila. „Ali ne veste za nobeno drugo hranilnico?“ „Nobeno“ . . . In gotovo je mnogo kmetijskih ljudi, ki radi nevednosti hodijo v kranjsko „šparkaso“. Tako se godi, da Slovenci na Kranjskem dan na dan „futramo“ nemškega Moloha, ki nas hoče požreti. Sramota za nas!

„Gorenjec“ v odgovor. — Tupaliče dne 10. decembra 1903. — „Gorenjec“ je prinesel dopis iz naše vasi, v katerem pretresa vaške odbore na Gorenjskem, — posebno pak ravno delovanje našega odbora v Tupaličah. Dopisnik, kakor se vidi, bil je v tej stvari slabo poučen, toraj mu ni do cela zameriti, da tudi njegov dopis ni bil popolnoma pravilno sestavljen. Omeniti hočemo le nekatere njegove izjave! Neresnično je, da bi donašale izkupnje zemljišča naše vasi zadoja leta po 200 kron, pač pa so donašale komaj 70 kron. Računi so bili vsi pravilno sestavljeni, in sicer zapisani v nalašč za to napravljeno knjigo. Sleherno leto predložili smo račune srenjskemu predstojniku v pregled in končno odobravo. Tudi to leto se je tako zgodilo. Dopisnik našteva namreč med drugim tudi posamezne svote, zaračunanih izdatkov od leta 1901. Ni mu po volji, da plačujemo cerkovniku za navijanje ure naše podružnice osem goldinarjev na leto. Mar hoče opravljati ta posel dopisnik brezplačno sam? Res, prav hvaležni bi mu bili, in hvalo bi mu radi izrekli! Naša cerkev nima posebnih kapitalov na razpolago, kot dobro znani nam dopisnik „Gorenjca“, zatoraj tudi našim vaškim fantom radi privolimo nekaj grošev za postavljanje mlajev! Zdaj ste pa stopili našemu odboru na prste, in — tako pravite — ne bode šlo več naprej! Res, tako gotovo ne! Knjiga in računi bili so na pregled, pri zadnji seji, ko se je vršila volitev novega odbora! Celo prebrali so se Vam, kot tudi drugim volilcem! Morebiti, da zahtevate tudi, da se Vam doloži kak prepis? Nekod ste pa le zadeli vkup s knjigo in računi, akoravno tajite,

da jih ni! Kje pa ste videli zapisane naše izdatke, katere nam naštevate? Gotovo ne drugod, kot v knjigi sami! Ali veste, kako imenujemo človeka, kateri ne govori resnice? Soseskine račune potrjeval je do zdaj vedno še naš župan, in upamo da jih bode še za naprej tudi le župan, akoravno nam dopisnik to odreka. Prihodnjič se bomo pomenili, kako da bomo prihodnjo pomlad sadili po naših gozdih smreke in jelke! Konečno Vam zakličemo še srečno pot, ker je le mogoče, da Vi popred odpotujete, blagovolite si zapomniti stari izrek: „Ne vti-kajte svojih rok v trnje!“ — Za vaški odbor v Tupaličah: Franc Brolih, predsednik; Josip Stružnik, namestnik.

Izpred sodišča. 1. „Vi ste Savo ribali!“ Kmet je bil poklican pred sodnika, ki ga osorno ogovori: „Vi ste toženi, da ste Savo ribali.“ Kmet debelo pogleda in ne ve, ali je sam norec, ali se je sodniku zmešalo. „Vi ste Savo ribali!“ Po dolgem pričkanju sta vendar dognala, da je kmet v Savi ribe lovil, pa ga je nekdo tožil, ker ni imel ribištva. — 2. „Napravite trg!“ Pred sodno dvorano je bilo natlačeno ljudstva. Pride nemškutarski uradnik in se zadere: „Napravite trg!“ Vse ga debelo gleda in se mu smeje. On pa se grozi, da jih bo dal zapreti. Hotel je reči: „Napravite prostor!“ pa mislil je na nemško: Machen's Platz — in nekje v slovnici je našel, da Platz v slovenskem pomeni tudi trg — in zrezal se je s svojo slovensčino. — 3. „Vi ste bili z žandarjem debeli.“ K sodniji je bila poklicana poštna županja. Sodnik jo ostro prime, rekoč: „Vi ste bili z žandarjem debeli!“ Županja se prestraši in vsa obledi. „Kaj pravite, gospod sodnik, tega pač ne! Kaj, če bi to slišal moj mož!“ Sodnik še enkrat ponovi! „Vi ste bili z žandarjem debeli!“ Žena se začne jokati in rotiti. In kaj je bilo? Enkrat je bila slabe volje in je žandarja nekaj okregala, on pa jo je zatožil po nemško, da je bila z njim — grob — robata. Sodnik je šel gledat v slovar, kaj se pravi po slovensko „grob“ in je našel, da pomeni tudi „debel“, slišal je tudi, da pravijo ljudje po nemško „grobe Leinwand“ debelo platno, torej je tudi županja bila z žandarjem debela. — 4. „Žrebca bomo vlekli.“ V neki občini so imeli volitev, katero je vodil nemškutarski komisar. Ker so se pa pri glasovanju glasovi razcepili, je modri komisar rekel: „Štimate se se razšpricale, bomo žrebca vlekli.“ Mislil je na nemško „Los ziehen“ žrebat, srečkati; nekje v slovarju je enkrat našel, da „Los“ pomeni v slovenskem žreb, in tako je iz žreba napravil žrebca. — Vsakdo bo mislil, da so to neslani dovtipi, a so zgolj resnični slučaji izpred štajerskih sodišč, katere navaja „Slov. Gospodar“ v 10. številki. Tako se nam Slovincem deli pravica na podlagi postavno zagotovljene enakopravnosti od uradnikov, ne-

vešjih našega jezika, ko je dosti Slovencev uradnikov.

Iz dežele neverjetnosti. Iz Celovca pišejo „Slovincu“: Vladni mlini meljejo počasi, ali pa morda sploh ne. Dr. Koerber je sicer zagotavljal, da koroškim Slovincem od njihovih starih pravic ne mara ničesar vzeti in je celo obljubil, da bo dal naše jezikovne odnose preiskati, toda rop se nahaja še vedno v posesti naših narodnih nasprotnikov in gospod dr. Koerber ni menda še nič storil, da bi ga jim iztrgal iz njihovih grabežljivih krempljev in nam vrnil stare pravice. Vsaj dva slučaja iz najzadnega časa kažeta na to. Dne 3. t. m. bila je v Velikovcu kazenska razprava. Tožnik, toženka, vse priče bili so Slovenci; sodnik in zapisnikar znata slovenski; tožnika je zastopal dr. Brejc, toženko dr. Mravlag, ki je sam priznal, da zna slovenski, kadar hoče. Kljub temu morala se je razprava vršiti nemški, ker je dr. Mravlag tako zahteval. Dr. Brejcu se je zopet prepovedalo govoriti slovensko in mu grozilo s kontumacijanjem. Za pravo ilustracijo te po sili nemške razprave pa so poskrbele nekatere priče, ki so slovensko izpovedovale. Njim tega sodnik vendar ni mogel braniti, toda Bog varuj, da bi dr. Brejc slovensko izpregovoril! O ti ubaga justica, kako te maltretirajo tvoji lastni uradniki! — Drug značilen dogodek pripetil se je dne 9. t. m. pred okrajnim sodiščem v Celovcu. Civilna tožba Slovenca zoper Slovenca; vsi vdeleženci znajo perfektno slovenski — tudi zapisnikar —, samo zastopnik ene slovenske stranke je Nемец. Dr. Brejc hoče govoriti slovensko, sodnik — rojen Slovenec! — mu brani, ga opominja in grozi s kontumacijom. Ker se dr. Brejc ne uda, mu vzame besedo. Nato začne obravnavati z njegovo stranko; a glej spaka, tudi stranka ne mara odgovarjati nemški. Sodnik: „Pa saj jaz vem, da znate nemški.“ Stranka: „Znam, pa ne bom govoril.“ Sodnik: „Vas bom kontumaciral.“ Stranka (ironično pri-kima): „Le storite, kar se vam zdi prav!“ Sodnik (nato proti nemškemu zastopniku): „S stranko pa ne smem tako postopati“ (t. j. kakor sem ravnokar z dr. Brejcem)! In razpravljalo se je potem slovensko-nemško kakor nekdanj! Samo da le dr. Brejc ne govori v razpravni dvorani slovensko! Tega se ne dopusti za nobeno ceno — kajti potem bi bili zopet na potu do uveljavljenja ravnopravnosti! — Človek se vprašuje vzpričo takih dogodkov: Ali nimajo prav nič spoštovanja do sebe in do svojega talarja ti čuvaji pravice, ko proti svojemu prepričanju — to pogosto sami povdarjajo! — pravici tako ne-čuveno drzno bijejo v obraz?! — Gospode poslance svoje pa ponovno prosimo: Stopite gosp. Koerberju na kurja očesa, da se bo spomnil, da med poštenimi ljudmi obljuba dolg dela!

„Kako pa, saj imamo že itak visoke do-klade“, mu je odgovoril Tomaževc.

„Ali pa“, je hotel pomirjevalno upljivati župan Miha, ko bi vsaka hiša skrbela za eno noč po vrsti“.

„Kaj še“, je ugovarjal Tomaževc, „še te skrbi bomo imeli“.

„Pa res“, je pritrdil Francelj, „ali bom šel jaz, ki sem truden, ali bodo šli otroci?“

„Jaz že ne grem“, je še Zlàn pristavil.

„Dežela naj ga plača in najame, saj tudi davke pobira, naj pa še za nas skrbi“, je rekel odločno Firtahov Francelj. „Zakaj pa smo kmetje, ali samo za davke plačevati? Le povej Miha sosedom, da bodo vsak eno noč hodili po zimi na mrzlo, kaj bodo rekli! In čuvaja hočejo imeti, kdo ga bo pa plačeval? Občina že ne, saj moramo že toliko občinskih revežev podpirati, da je groza. Most bo treba na Krotniku popraviti, kje bomo pa denar dobili?“

„Res je tako“, mu je pritrdil Tomaževc.

Županu je bil ta prepis zelo neljub. Ravno prav je prišla žena in je rekla:

„Miha, pojdi no malo ven, hlapec je prignal kravo iz semnja, pa se ga je tako nabral, da je strah“.

Župan je vstal in šel.

Sami trije so bili.

„Tomaževc, če z menoj potegneš“, je djal

bolj tiho Francelj, „ti dam v nedeljo za pol litra“.

„Saj veš, da bom, misliš da bom res hodil pozimi ponočnjake preganjat?“

Tako je rekel Tomaževc. In živahno sta govorila oba, zabavljala čez gospodo, glavarja, najbolj pa čez župana samega.

Zlàn pa je vzel mirno izza zapečka neko staro številko „Domoljuba“ ter je ravnokar zvedel, da so laškega kralja Umberta v Monzi ustrelili.

Mejtem je prišel župan Miha nazaj še bolj razjarjen, kot je bil prej.

„No, kako mislite, možje“, jih je vprašal.

„Tako, da tega pri nas ne potrebujemo“, je rekel nekoliko odločno Tomaževc.

„Kako pa ti misliš, Zlàn?“ je vprašal Miha nekako milotožno svojega zvestega prijatelja.

„I tako, kakor drugi“, je rekel Zlàn.

„Kako; moraš povedati, da ali ne!“ ga je opomnil Francelj.

In Zlàn bi najraje vsem ustregel, pa se je še revež malo raztresel, ko je bral časopis in ni več prav dobro vedel, za kaj se je šlo. Za Franceljna ni dosti maral, ker se mu je zdelo, da preveč govori, zato je rekel:

„Tako naj bo, kot je djal Tomaževc“.

Te besede so župana nekoliko zbudile. Celo on ga je zapustil.

„Bomo pa spisali zapisnik“, je silil Francelj.

„Le“, je pristavil župan.

In Francelj je spisal zapisnik, da podobčina ne more imeti nočnega čuvaja, ker ima premalo dohodkov. Firtahov Francelj je spisal in se prvi podpisal. Bil je zadovoljen. Vzel je klobuk, voščil „Lahko noč“ — in odšel.

Župan se je delal, kot bi ne bil slišal njegovih besedi in mu ni nič odgovoril. Miha se je podpisal in dal Zlàn. Zlàn je prijel pero v roke in začel pisati.

„Le podpiši se“, mu je rekel Tomaževc, „ta čas pa grem jaz lahko še po tobak“.

In res, ko je prišel Tomaževc od sosedu nazaj, je Zlàn naredil ravno zadnjo piko k svojemu imenu.

Podpisal se je tudi še Tomaževc.

Zlàn je vzel iz pisalnika posodico in stresel oziroma hotel stresti sipe, pa je prijel pomotoma za črnilo ter ga že precej zlil po poli.

„Kaj si pa naredil?“ je zaklical Tomaževc.

„E, se bo pa posušilo“, jih je potolažil župan Miha, vzel polo ter jo djal na peč.

Zlàn in Tomaževc sta se poslovila in odšla. Skozi vrata pa je smuknil rujavi muc ter zletel iz dvorišča naravnost gori za peč in pritisnil na polo spomine vseh svojih štirih nežnih tačic . . .

Tako se je vršila in končala občinska seja v Plavškem Rovtu meseca junija leta 19 . . .

Liberalci so silno jezni na obstrukcijo. Jeze se, ko vendar vedo, da njihova jeza obstrukcije ne odpravi. Edino sredstvo proti obstrukciji je sprememba volivnega reda. Ker se tega sredstva liberalci nočejo oprijeti, so edino oni krivi, da traja obstrukcija. Za odpravo obstrukcije nič ne store, zato je vse njihovo kričanje hinavsko. Ker je gotovo, da se volivni preosnovi ne bodo mogli dolgo upirati, bi bilo pričakovati, da bi bili glasovali liberalni poslanci vsaj za to, da ima odsek za volivno reformo permanentne seje. Tak predlog je bil sprejet tudi v moravskem deželnem zboru, kranjski liberalci so ga pa odklonili in s tem pokazali, da ne marajo delavne zbornice in jim je le zase, ne pa za korist dežele. Kadar bodo torej liberalci govorili o škodljivosti obstrukcije, naj primejo sebe za svoje bakrene nosove.

Metlika. Podpisani se uljudno zahvaljuje blagorodnemu gospodu Davorin Vukšiniću, oskrb. n. v. r. v Metliki za dar 10 kron, katere je daroval domačemu pevskeemu zboru za nabavo not, ter mu kliče: Bog plati! — Alojzij Mihelčič, organist.

Zanimiva borba se je vršila prošli petek v telovadnici ljubljanskega Sokola. Boril se je znani atlet Hrvat Tomašič z Nemcem Brandeterjem. Tomašič je dozdej prvi rokoborec v Avstro-Ogrski in tudi sedaj je sijajno zmagal. Srebrna čaša, znak prvenstva, je tudi sedaj ostala Tomašiču. Občinstvo mu je burno ploskalo.

Morilec Ravnik, ki je umoril gostilničarja in posestnika Žvana, je že drugič hotel pobegniti iz Gradiške. Prišel je že iz kaznilnice, a predno je bil popolnoma na svobodi, so ga prijeli. Sedaj so ga vkovali v železje. Ravnik, dasi je sam priznal umor, je vložil prošnjo za revizijo porotne obravnave, kar mu pa seve ne bo pomagalo.

Gospodarska zveza. Te dni je zboroval v Ljubljani izredni občni zbor „Gospodarske zveze“, ki se je bavil z izpremembo pravil, katero zahteva preosnova združništva po novem združnem zakonu. „Gospodarska zveza“ šteje 208 zadrug. Od teh je 123 denarnih zadrug. Na novo je pristopilo letos k „Gospodarski zvezi“ 38 zadrug. Od teh je 21 denarnih zavodov, 15 na novo ustanovljenih.

Zob iz ust je izbil. Učitelj Horwath na nemški šoli v Celju je učenca Frana Marovta tako loputnil po ustih, da mu je izbil en zob, in to edino zato, ker je dečko v slovenskem jeziku prosil svojega součenca za nož. To bi bil torej nov — bijoč način, s katerim so začeli nemški učitelji po šolah širiti — kulturo. Kakemu slovenskemu učitelju, ki bi hotel s takim pestnim argumentom vzgajati kakega nemškutarskega mehkužnega sinčka, bi seveda z vso točnostjo pokazali pot iz šole, ali Horwathu gotovo ne bo motil spanja oni izbiti slovenski zob. In smatrati bo celo za posebno, če mož ne dobi častnega priznanja.

Mrtveca našli. Pod brvjo, ki vodi „pri Maruškovcu“ iz državne ceste v Masoro, so našli mrtvega v Idriji Valentina Božiča, rodod Idriječana, znanega trgovca s čipkami (špicami) na Želinu. Ponesrečil se je v noči od 28. na 29. pr. m., ko je šel po opravkih v Idrijo. Po glavi je bil ves pobit; poznale so se mu tudi take rane, kakor da bi bile provzročene s kakim rezilom. — Sumilo se je, da se je izvršil zločin! Ta sumnja se potrjuje tem bolj, ker so našli pri njem molek, molitvenik, ključ in uro, a niti vinarja denarja. Prenesli so ga bili drugi dan v mrtvašnico v Otalež, kjer so ga raztelesili. Komisija je konstatirala, da je bil menda pijan, in da se je v pijanosti sam ponesrečil! Ljudem se zdi to jako čudno, ker je bil ranjki „Tine“ znan kot jako pameten, trezen in pobožen človek.

Kje naj stoji Prešernov spomenik? To vprašanje je sedaj v Ljubljani in tudi drugod na dnevnem redu. In res, celi slovenski narod je nabiral prispevke za ta spomenik in gotovo ima zato tudi nekako pravico izreči svoje mnenje o prostoru, na katerem naj stoji spomenik njegovega ljubljenca. O tem, da se postavi spomenik v Ljubljani, je gotovo ves narod edin, kajti kje naj bi bilo primernejše mesto zanj, kakor ravno v središču Slovenije, drugače pa je

za prostor sam. Mislilo se je baje tudi na Marijin trg. Kam naj se pa tamkaj postavi spomenik? Saj je komaj toliko prostora, da se morejo izvoščeki izogibati tramvaju! Morda na stopnjice pred frančiškansko cerkvijo? Naše mnenje je pač tudi, da je kongresni trg najprimernejši prostor. Spredej in ob straneh stavbe, kakor deželni dvorec, „Tonhalle“, nunska cerkev, v ozadju pa „Zvezda“, ali je treba še lepšega prostora! Ne verjamemo, da bi se mogel zdeti kak drug prostor primernejši. Upamo torej, da se odločijo tudi odločilni činitelji zanj.

Inžener Ferdo Lupša: „Die Nordpolsphinx oder Frage der modernen Nordpolforschung“ je naslov knjige s prav prijetno pisavo ter z nekaterimi zemljevidnimi skicami, ki je izšla v tiskarni in založni knjigarni Dragotina Hribarja v Ljubljani (1903). Cena ji je K 3. — S to znamenito razpravo si je avtor pridobil obče in vsestransko zanimanje med vsem izobraženim ljudstvom, kajti ni je bilo doslej knjige, ki bi popisovala zgodovino in prirodne razmere ter semkaj spadajoča vprašanja arktike tako razumljivo in temeljito. (Mimogrede bodi rečeno, da se bavijo s to knjigo mnogi znanstveni listi, ki prinašajo povprek več ali manj obširna poročila). Vse delo je razdeljeno v dva glavna dela. Prvi govori o zgodovini arktičnih ekspedicij prve dobe naprej do današnjega dne. Tu se čita prav natanko o zaslugah velikih mož kakor o kapitanu Parryju, kapitanu Rossu, kapitanu Franklinu, Weyprechtu in Payerju, Nordenskjöldu, de Longu, Nanzenu, inženerju Andršju, princu Luegu Savojskem, vojvodu Abruzzov, kapitanu Sverdrupu, inženerju Pearyju itd. Zatem razpravlja vprašanje arktičnih zasledovanj o obče kakor specijalno. Prav živahno in podrobno razlaga nekatere novejšje projekte in presoja s čilim duhom nevarnosti, ki prete zasledovalcem arktike kakor antarktike. Posebno interesantna je razprava o zasledovanju z zrakoplovom, podmorskim čolnom ter o porabi brezžične telegrafije pri takih podjetjih. Na podlagi rezultatov lastnih predstudies dokaže inžener Lupša prav jasno, da je mogoče edino le na podlagi polarnega toka, ki drvi od izhodne strani severne pôle preko najvišjih širin do zahoda, najlaže razkriti mnogotere važne nevarne skrivnosti. Končno pa oriše avtor tudi še svoj lastni projekt ekspedicije katero bi imel ta polarni tok peljati s svojo neizmerno polarno močjo, — ki je že tudi povzročila zaradi napačnih prejšnjih teorij, kakor uči zgodovina, mnogoštevilne negativne rezultate, v nepoznane kraje polarne sfinge. S to knjigo smo pridobili v literaturi velevažno znanstveno delo, inžener F. Lupša pa si je utrdil veljavo med sodobnimi naravoslovci in učenjaki. — Knjiga se naroča pri Drag. Hribarju v Ljubljani.

Nova notarja. Notarski substitut g. Jožef Rohrmann je imenovan za notarja v Cerknici, notarski kandidat g. Alojzij Pegan pa za notarja v Radečah.

Nemškutarski zdravnik v Zagorju. V Zagorju se je naselil kot praktični zdravnik gosp. dr. Ernest Jaklin. Jaklin, rodod iz Vitanja na Štajerskem, je služboval na bolnici v Celju in je znan kot hud nemškutar. Za tega nemškega zdravnika se je baje najbolj potegoval bivši narodnjak Mihelčič.

Dr. Breje in celovski sodniki. Znano je, da se je izza časa dr. Brejčevih prvih nastopov pred celovškimi sodniki morala neka obravnava preložiti, ker je dr. Breje govoril slovenski, eden sodnikov pa ni bil zmožen slovenščine. Dne 8. t. m. se je zopet vršila dotična obravnava pred sodniki, ki menijo, da razumejo slovenski. Nemški listi poročajo, da je pri tej obravnavi gosp. dr. Breje govoril slovenski. Sodni dvor je spoznal, da obtoženec ni zmožen nemščine. Mi smo mnenja, da bi sodniki sploh ne smeli odločevati o jezikovnih zmožnostih, zato bi pa morale pri vseh slovenskih obtožnicah biti slovenske obravnave.

Slovenska zmaga. V komisijo za pridobninski davek v mariborskem glavarstvu so doslej sedeli med izvoljenimi udi sami Nemci. „Slovensko društvo“ je letos pri obeh novih volitvah postavilo slovenske kandidate, ki so bili vsi izvoljeni.

Šola na — bobnu. Zgodilo se je na Kranjskem! Neki šoli na Dolenjskem je c. kr. pristojbino odmerni urad v Ljubljani naložil velik davek. Krajni šolski svet se je pritožil; a zaman. Na to je vložil predsednik krajnega šolskega sveta priziv na finančno ravnateljstvo. Toda davkarja je poslala „Opomin“ zastran gori omenjenega davka. Predsednik krajnega šolskega sveta je na to pismeno prosil g. davkarja, naj potrpi, ker vloženi rekurz še ni rešen in sedaj krajni šolski svet nima novcev. C. kr. davčni urad pa je na javni dopisnici naznanil krajnemu šolskemu svetu, „da se bode vršila rubežen naslednjega dne, ako krajni šolski svet do 30. dec. ne plača dolžnega zneska na pristojbinskem namestku“. — Ker pa krajni šolski svet proti koncu leta nima denarja in je občina sploh silno ubožna, pričakovati je 31. t. m. — rubežni. Torej, — šola na bobnu!

Ravnatelj koprškega učiteljskega umrl. Ravnatelj c. kr. učiteljskega v Kopru in član deželnega šolskega sveta istrskega, gospod Ivan Markelj, je po kratki bolezni v petek 11. t. m. umrl.

Najboljša in najlepša slovenska pratika je brez dvoma „Družinska pratika“, ki je nedavno izšla za leto 1904. Na čelu ima podobno sv. Družine v barvotisku. Ta pratika je jako pregledna, podobe svetnikov med posameznimi dnevi so prav čiste in ne tako zamazane kakor v nekaterih drugih pratikah. Pratika obsega poleg običajnih sestavkov tudi še „Lunine izpremembe“, „Za kratek čas“, „Rodopis cesarske rodbine“, „Lestvice kolkov“, „Vremenske izkušnje (V obliki pregovorov)“, dalje životopis tržaškega škofa dr. Nagla (s sliko), „Venec kratkih rekov Slomškovih“, „To in ono, (s slikami: Leona XIII, Pija X., kralja Aleksandra in Drage, kralja Petra I., prestolonaslednika Frana Ferdinanda in njegove soproge, nadvojvode Jožefa Ferdinanda), dalje prinaša spise: Romarska cerkev na Brezjah (s sliko), deželnega dvorca v Ljubljani (s sliko), poučen članek o „Vzajemni zavarovalnici“, „Smešnice“, „Sejme“. Naj bi Slovenci vedno in povsod zahtevali „Družinsko pratiko, ki daleč prekaša vse druge.“

Umrla je gospa Marija Majdičeva veleposestnikova soproga v Jaršah.

Mati, ki meče svoje otroke skozi okno. V ponedeljek se je na Dunaju zgodilo strašno dejanje. 27 letna postrežnica Ana Hrodek je s svojim otrokom priletela v drugo nadstropje neke hiše. Hitro je odprla okno in vrgla na dvorišče svojega triletnega sina Jožefa. V istem trenutku je prišla glasno kričečo štiriletno hčer Margareto ter ž njo skočila za sinom. Na čudovit način se 4 letni deklici ni ničesar zgodilo. Deklica je letela z dvorišča in poklicala ljudi. Ana Hrodek je storila to strašno dejanje radi tega, ker jo je zapustil njen ljubimec.

Okolu sveta.

Dunaj. V včerajšnji seji proračunskega odseka avstrijske delegacije so podali Čehi izjavo glede svojega stališča napram proračunskemu provizoriju. Izjavili so, da bodo radi splošnega političnega položaja glasovali proti proračunskemu provizoriju. Kramar je povdarjal, da to store posebno radi svojega stališča napram osrednji vladi. Imenom jugoslovanskih delegatov je izjavil dr. Šustersič, da je stališče slovenskih in hrvatskih zastopnikov v bistvu enako zastopnikom češkega naroda in da bodo radi tega tudi oni glasovali proti proračunskemu provizoriju.

Trgovska pogodba med Avstro-Ogrsko in Italijo se ne bode tako hitro sklenila, kakor se je pričakovalo. Dosedanja pogajanja niso imela nobenega pozitivnega vspeha. Italijanska vlada je takoj sprva izjavila, da se trgovska pogodba ne da skleniti na temelju, kakor si ga želi Avstro-Ogrska. Dasi so avstrijski delegatje v večih točkah, zlasti glede vinske klavzule znatno odnehali, vendar še laška vlada vedno vztraja na svojem stališču in izjavlja, da je vsako sporazumljenje na dosedanji podlagi nemogoče in da so avstrijske prepozicije nesprejemljive. Vsled tega so se pogajanja odgodila, da dobe avstro-ogrski delegati od vlade novih instrukcij.

Pogovor cesarja z delegati. Te dni zborujejo na Dunaju delegacije. Po vsprejemu delegacij dne 16. t. m. je cesar govoril z delegati. Govoré s češkimi delegati je cesar ožigosal način postopanja istih v parlamentu. Delegat Stransky je dejal cesarju: „Ako Nemci ne zapuste svojega stališča, nasprotnoga češkemu vseučilišču v Brnu, ostane tudi sedanja inicijativa za sporazumljenje brez vspeha“. Cesar je odgovoril: „Morda se pa vseeno posreči“. Obrnjen proti Kramařu je dejal cesar: „Češka stranka gotovo nima pravice pritoževati se, da je tlačena“. Kramař: „Ako šestmilijonski narod nima istih pravic z drugim narodom, potem se sme reči, da je ta narod tlačén“. Delegat Kaftan je izrazil željo, da bi se bolje upoštevala ekonomska vprašanja. Cesar mu je odgovoril: „Predpogoj za rešenje teh vprašanj obstoji v spremembi političnega vedenja Čehov. Del. Biankini je rekel cesar: „Vi povsod ropotate!“ „Kje, Veličanstvo?“ je vprašal Biankini. „V državnem zboru, v deželnem zboru, povsod!“ Biankini: „Kadar kdo trpi, vpilje!“ Posebno pogovor cesarjev z dr. Šusteršičem je bil zelo pomenljiv. Cesar je omenil napram dr. Šusteršiču, da je bilo v kranjskem deželnem zboru zelo viharo. Dr. Šusteršič: „Da, žalibog, Veličanstvo. Ne veseli nas, da moramo tak boj voditi, toda mi ga vodimo v patrijotičnem duhu pod geslom: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Cesar: „Vi se pač preveč med seboj prepirate in tako potem v deželnem zboru ne pride do miru, kar je vendar škoda“. Dr. Šusteršič: „Veličanstvo, glavni vzrok je zadrževanje deželne vlade, katera nas je prisilila k takemu radikalnemu stališču“. Cesar: „Deželna vlada Vam vendar ničesar ne stori“. Dr. Šusteršič: „Deželna vlada se je, žalibog, podala za eksekutivni organ takozvane večine deželnega zbora, katera reprezentuje malo manjšino dežele. Tako je velika večina dežele polagoma prišla v radikalno opozicijsko stališče. Boli nas voditi boj v tako radikalnih oblikah, ali mi smo že pred leti svarili. Jaz sem pred več kot tremi leti že naprej rekel, da bo de la tako prišlo, ako se razmere ne spremenijo. Razmere se žal niso spremenile in tako je prišlo do sedanje situacije“. Iz pogovora med vladarjem z dr. Šusteršičem se jasno vidi, da so izvestni krogi cesarja napačno informirali, ker je menil, da se gre na Kranjskem le za navaden malenkosten prepir. Merodajni krogi so imeli pač svoj vzrok, da so cesarja tako informirali. Po pogovoru z dr. Šusteršičem je dobilo Njega Veličanstvo pravo sliko o razmerah na Kranjskem. Slovensko ljudstvo na Kranjskem bo izvestno hvaležno dr. Šusteršiču za njegove moške besede, katere je govoril vladarju.

Balkan. Mraz je pritisnil, a še vedno prihajajo iz Macedonije poročila o krvavih spopadih med vstaši in vojaki ter mohamedanskim prebivalstvom. To poslednje nikakor ni pri volji vzprejeti začrtanih reform, pa se na najgroznejši način maščuje nad kristjani. Bolgarska vlada se pritožuje, ker se tako dolgo odlaga z izpeljanjem reform in ker turške oblasti tako nasilno postopajo s kristjani. Nadzorstvo se mora čim hitreje vpeljati, ako se hoče v Macedoniji doseči mir in ako se hoče zabraniti zopetno vstajo spomladi. — Iz Sofije se poroča, da so vjeli Turki poveljnika vstaških čet in tajnika macedonskega odbora Jankova. Pri njem so našli več načrtov. Pri Kaprinovem je bil boj med Turki in vstaši. Več vstašev je bilo ubitih in ranjenih.

Delegacije. V torek sta se torej sešli avstrijska in ogrska delegacija. Avstrijska delegacija si je izbrala svojim predsednikom barona Gautscha in podpredsednikom vit. Jaworskega. Ogrska delegacija pa si je izbrala za predsednika grofa Julija Szaparija in za podpredsednika Kolomana pl. Szela. V svojem nagovoru je predsednik avstrijske delegacije baron Gautsch izrekel nado, da se bo posrečilo delegacijam premagati sedanje težave, ter doseči medsebojno sporazumljenje v najvažnejših vprašanjih. Rekel je dalje, da obiski vladarjev, ki so se vršili v tem letu, jamčijo za nadaljni splošni mir. Minister za zunanje zadeve grof Goluchowski, je predložil delegaciji proračun za l. 1904 ter provizorij za dva meseca. Skupni proračun izka-

zuje potrebščino v znesku 374,975.389 K. Tej potrebščini stoje nasproti dohodki v znesku 6,965.471 K. Iz tega sledi, da se potrebuje za pokritje vseh potrebščin znesek 368,009.918 K. Torej za 1,975.546 K več nego lani. — Izvoljene so bile razne delegacijske komisije. V proračunski komisiji je bil izbran za predsednika Bärnreiter, a za podpredsednika Chlumecky. V ogrski delegaciji predsedoval je zaradi boleznih predsednika, podpredsednik pl. Szell. V svojem nagovoru povdarjal je važnost obstoječe trozveze, ki je jedino jamstvo evropskega miru. Gledé skupne akcije Avstro-Ogrske in Rusije na Balkanu je rekel, da nima ta drugega namena nego napraviti v Macedoniji red. Delegacije so bile včeraj od cesarja slovesno vsprejete.

Hrvatski sabor. V torek so otvorili hrvatski sabor, ki je sklican le na kratko zasedanje. Ban Pejačević se je predstavil saboru in razvil svoj program, katerega karakteristikon je ta, da je to program ogrskega ministerskega predsednika profa Tisze. Ban je povdarjal „nerazdružljivost“ obeh kraljevin (Hrvatske in Ogrske) in obeh narodov, hvalil se je s prijateljstvom Tisze in je naglašal potrebo „dobre in poštene“ uprave. Govoril je tudi o ljubezni do naroda — — aristokrat-madžaron o ljubezni do ubogega naroda — — Ban Pejačević stoji trdno na stališču prejšnje, Khuenove vlade glede odnošajev Hrvatske do Ogrske. On stoji čvrsto na onem programu, po katerem se uničuje hrvatski narod in negira samostalnost Hrvatske. — — Novi hrvatski ban grof Pejačević morda ne bo tako brutalen, kakor je bil njegov zloglasni prednik, on morda ne bo zapovedal klati hrvatskega naroda, ali pomagal Hrvatom vseeno ne bo, ker velikaš madjaronskega mišljenja ne bo imel srca za izmučeni hrvatski narod. Na nov banov program so odgovorili trije poslanci: Bresziensky, dr. Frank in dr. Spevec. Prva dva, kakor opozicijskega, sta tudi govorila v opozicijskem duhu: a dr. Spevec pa, ki je člen vladne večine, je govoril tako, kakor bi govoril vsakemu novemu banu — — Ti ljudje si sploh ne morejo drugače misliti svoje politične ekzistence, nego v službi sodobne vlade. To je tudi najkomodnejše, ako je vlada kaj predložila, glasovati za predlog, ob enem pa a limine odbijati vsaki predlog opozicije. Na tak način se bero lepe dijete, v saboru ni treba govoriti, a pred narodom ni treba polagati računov, ker o volitvah jim pošilja vlada bajonete, in bajoneti jih volijo za poslance, ako jih narod ne bi hotel. — — Pred bajoneti ni treba polagati računov! V karakteristiko madjaronskih poslancev naj navedemo ta slučaj iz otvoritvene seje sabora. Govoré o finančnem stanju Hrvatske, je menil eden opozicijskih poslancev: „Potapljam se v dolgovi!“ — Eden madjaronskih poslancev pa je odgovoril: „Vse dela dolgove, pa zakaj ne bi jih tudi mi?“ — — Poslanec Rubetić (opoz.) je stavil predlog, da se prekliče izključenje poslancev Harambašića, Vinkovića in Tuškana, kar je pa večina, naravno, odklonila, ne da bi bila niti motivirala tako postopanje. — — Tako je minula otvoritvena seja hrvatskega sabora. — —

Dogodki na Balkanu. V kratkem se toraj predstavita sultanu avstro-ogrski in ruski civilni agent, ki bodeta imela nalogo nadzorovati glavnega guvernerja v Macedoniji, Hilmipašo, pri izvrševanju reform. Navzlic vsemu zatrjevanju od strani oficijoznih glasil, bodisi turških, avstrijskih ali pa tudi ruskih, da se bodo začele reforme zdaj z vso odločnostjo izvajati, je večina politikov še vedno mnenja, da tudi iz te moke ne bo de kruha, ter da se bo de dalo v Macedoniji še le takrat reformirati, ko bodo zasedla isto avstrijska ali ruska vojaška krdele. Vse dosedanje postopanje Turčije pokazalo je, da se ona prav nič ne zmeni za žuganja, da vse obljubi, a nič ne izpolni. Turčija pa dobro ve, zakaj to dela, in ravno tako dobro veda tudi Avstro-Ogrska in Rusija, zakaj da ostaneti vedno le pri žuganju, a da žuganja nikdar ne izvedeti. Trditve, da bi bile glede rešitve balkanskega vprašanja popolnoma sporazumljene vse evropske velesile, niso resnične; kajti ako bi bile resnične, nahajale bi se že kdaj v Macedoniji avstrijske in ruske vojaške čete in bi že zdaj napravile konec nenormalnim razmeram, ki se nahajajo v tej nesrečni

deželi samo zaradi tega, ker vlada med raznimi evropskimi velevlastmi grda zavist in pa poželenje po teh balkanskih pokrajinah. Turčija se zaradi tega norčuje iz vseh ukrepov avstro-ogrške in ruske diplomacije, ker je prepričana, da takim ukrepom ni le nasprotna sama ona, marveč da so jim nasprotne tudi druge države, v prvi vrsti pa Nemčija in Anglija, da ne govorimo o Italiji, ki išče ravno v tem pogledu pomoči pri Angležih. Kakor rečeno, Turčija obljubi vse, a ne izpolni ničesar. Tako n. pr. je Turčija slovesno obljubila, da vsprejme one begunce, ki se žele povrniti v svojo domovino. Trudijo se turške oblasti na drugi strani na vso moč, da bi begunce omalodušile. Pred kratkem bilo je šest takih beguncev takoj po prihodu na drinopoljski kolodvor aretiranih, dasiravno so imeli pri sebi potrebne dokumente. Isti so se odposlali v ječo v Kirk-Kilisse. V sela, zapuščena od beguncev, naseljujejo turške oblasti mohamedanske poljedelce. Sploh pa postopajo turške oblasti proti krščanskemu prebivalstvu v Macedoniji zdaj, ko je Turčija vsprejela na papirju predložene ji reforme, ravno tako neusmiljeno in krvočno, kakor so postopale takrat, ko ni bilo o reformah ne duha ne sluha. Vse to pa kaže, da se Turčija ne čuti osamljena, ampak, da so v ozadju druge evropske države, ki ji dajejo potuho. Vsled tega pa tudi ni izključeno, da Avstro-Ogrska in Rusija, ko bodeti resno nastopili proti Turčiji, ne bodeti imeli posla samo z njo, marveč da posežejo v krvavi ples tudi druge države, ki sedaj hinavski zatrjujejo, da se vjemajo z reformami, katere sta Turčiji predložili Avstro-Ogrska in Rusija.

Smrt nadvojvodinje Klotilde Marije. Dne 14. t. m. je umrla v Abesuchu hči nadvojvode Josipa, nadvojvodinja Klotilda Marija in sicer na vnetju pljuć. Stara je bila 19 let. Nadvojvoda Josip, ki se je nahajal s svojo rodbino na Reki, je bil obveščen o smrti navodinjice Klotilde in je dospel v pondeljek predpoludne v Budimpešto, na kar se je takoj podal v Abesuch. Truplo pokojne nadvojvodinje prepeljejo s posebnim vlakom v Budimpešto, kjer se izpostavi v cerkvi sv. Štefana. Pokoplje se v rodbinski rakvi v Budi.

Plj X. in glagolice. O ti zadevi piše „Narodni List“ v Zadru: „O vprašanju glagolice smo prejeli iz najverodostojnejšega vira sledeče: Ni res, da je papež Pij X. proti glagolici. Do sedaj ni storil nobenih takih korakov. Pij X. je v tem vprašanju potrdil vse ono, kar je odločil Leon XIII. Tudi ni res, da je škof iz Dubrovnika, Marčelić, izročil papežu kak memorandum, temveč predložil mu je prošnjo, da se sme tudi v Dubrovniku brati na praznik sv. Cirila in Metoda glagolska maša, in prepričani smo, da proti temu ne bo nikakega nasprotovanja. Tudi ni res, da je bil Marčelić pri sv. očetu samo par minut in da se je naglo vrnil v Dalmacijo. Marčelić je odšel iz Rima, kakor se je prej odločil. Škofi so v vprašanju glagolice složni in mnogo je upanja na vspeh. Samo želeli je, da se naše časopisje čuva tendencioznih in neresničnih vesti“.

Obsodbe provzročiteljev konkurza sv. Vaclavske hranilnice in posojilnice. V soboto je bil dovršen proces proti provzročiteljem konkurza sv. Vaclavske hranilnice in posojilnice v Pragi. Porotniki so spoznali bivšega predsednika Drozda krivim goljufije v dveh slučajih, a poneverjenja v enem slučaju; bivšega ravnatelja Kohuta so spoznali porotniki krivim goljufije v sedmih slučajih, a poneverjenja v treh slučajih. Pregledovalca računov Grünwald in Bily bila sta enoglasno oproščena. Bivši blagajnik Hertzig bil je v desetih slučajih spoznan krivim poneverjenja. Bivši poslovodja Peckländer spoznan je bil krivim poneverjenja v treh slučajih. Na podlagi omenjenih pravorekov je obsodilo sodišče kanonika Drozda in bivšega ravnatelja Kohuta vsakega na sedem let težke ječe z mesečnim postom, ravnatelja Hertziga na dve leti težke ječe z enim postom vsake tri mesece, Peckländerja pa na tri mesece težke ječe z enim postom na mesec. Vsi pa so bili obsojeni na povrnitev škode. Revizorja Bily-ja so koj izpustili iz ječe, zaprli so pa koj Hertziga in Peckländerja, ki sta bila do zdaj na prostem.

Rusija in Japonska. Razmere med Rusijo in Japonsko niso več tako napete, da sodeč po zadnjih poročilih, ki dohajajo iz Rusije, je celo upati, da se Rusija in Japonska v najkrajšem času po vsem sporazumeti. Japonci so prišli namreč do prepričanja, da so jih hoteli Angleži le izigrati, ter jih poslati po kostanj v žerjavico, katerega bi pa potem Angleži jedli. Radi tega prišli so do sporazumljenja, da je najbolje, ako se z Rusijo mirnim potom pobotajo. Po sporazumljenju, ki se pripravljajo, bi Rusija pripoznala pravice in protektorat Japonske nad Korejo, ali to z gotovimi pridržki, to osebno glede varstva obrežij tako, da ostane Rusiji zagotovljena zvezna črta med Vladivostokom in Port-Arturjem. Rusiji se ima zagotoviti svoboda trgovine v Koreji in razne že obstoječe koncesije.

Čudovita ozdravljenja. Konec avgusta je bilo v Lurdu v dveh dneh 35 do 40.000 romarjev. V tem času je mnogo bolnikov tam čudovito nenadoma ozdravelo. Iz dolge vrste zdravniško konstatiranih ozdravljenj, naštevamo tu le sledeče: Gdč. Gortenza Trle, od mladosti hroma na nogah, ki je mogla le z berglami hoditi in gdč. Alix Montier, istotako hroma, sta hipoma začeli hoditi brez pomoči. — Posebno pozornost je zbudilo ozdravljenje Antorije Perret, katera je imela jetiko v najhujši meri in ki so jo bolj mrtvo kot živo prinesli pred jamo. Zdaj je zdrava in vesela kot riba v vodi. — Ozdravljeni so še: Adela Fleury (hromost), Antonija Cuffay, ki je bila petnajst let popolnoma mutasta in je hipoma izpregovorila. Gospa Delbos iz Pariza (rue Bude 5) je bila nenanoma ozdravljena od bolezni v hrbtnici, katero so zdravniki spoznali za neozdravljivo. — Artur Frerotte je prišel težko bolan v Lurd. Zdravniki so konstatirali, da ima podedovano tuberkulozo v pljučih in v črevih. Štirinajst mesecev je ležal: zdravniki so rekli da mora umreti. Bil je tako slab, da ga romarski odbor ni hotel vzeti s seboj, ker so mislili, da jim bo na potu umrl. A prosil jih je tako dolgo, da so ga vendar vzeli s seboj. Že na potu se mu je zboljšalo. Ko se je prvič kopal, mu je zelo odleglo. S procesijo so ga še nosili, a po procesiji je vstal in popolnoma zdrav se je vrnil domov. — Pri konstatiranju bolezni in ozdravljenj je bilo nad 100 zdravnikov, deloma nevernih, kateri so prišli iz radovednosti, ali tudi, da bi našli kake „prevare“, o katerih vedno pišejo nasprotniki. — Ako liberalci pravijo, da to niso čudeži, in da se da vse to naravno razlagati, jim odgovorimo, da ni nobenega cerkvenega nauka, po katerem bi se moralo verovati, da so to čudeži. Kdor jih zna naravno razlagati, jih naj pa razlaga! A zasramovati ne smejo onih, ki verujejo, da so to čudeži!

Prva bolniška zdravnica na Ogerskem. V Budimpešti je župan potrdil nastavljenje prve zdravnice, gospodične dr. Ide Szendeffy v mestni bolnici na levem bregu Donave.

Avstrija na svetovni razstavi v St. Louis. Komisija za vdeležbo razstave v St. Louisu se je sestavila in izvolila tajnega svetnika grofa Ivana Harrach predsednikom, komercijonelnega svetnika, Franca Hiess pa podpredsednikom. Ker vsled velike vdeležbe za Avstrijo določeni prostor ne bo zadoščal, prosila je komisija ameriškansko komisijo, da naj se Avstriji odstopi še nekaj prostora in upanje je, da se ji bo ugodilo.

Eksplozija na morju. Iz Marzelja se poroča: Na krovu italijanskega parnika na tri jambore „San Leonardo“, ki je, nakrcan s petrolejem, dospel sem iz Filadelfije, dogodila se je v četrtek strašna eksplozija, zaradi katere je zgorel ves parnik. Dva mornarja sta bila ranjena, a dva zadušena. Ogenj je posegel na kakih 30 tovornih vagonov, ki se nahajajo na obali in na neki parnik, ki je nakrcan s kalcium-karbidom. Radi eksplozije na krovu „San Leonardo“ je bilo mnogo oseb, ki so se nahajale v kritičnem trenutku na obali, vrženih na tla. Bati se je, da eksplozija na levi strani goreči parnik, ki je nakrcan s kalcium-karbidom. Gasilci so nasproti ognju brez moči. Ogenj v poslopju trgovinske zbornice je bil v kali zadušena. Četudi se zdi, da je nevarnost radi jugovzhodnega vetra odstra-

njena, pričakuje se vsaki trenotek eksplozija gorečega parnika. Do sedaj so bili 4 ranjenci prenešeni v bolnišnico. V mestu vlada veliko vznemirjenje.

Švicarsko narodno gledališče. Iz Curiha se poroča: Že dolgo se v Švici razpravlja, kako bi se dalo iz slavnostnih iger na prostem napraviti nekako narodno gledališče. Te dni je predložil profesor Hang popolen načrt takega narodnega gledališča. Na odru na prostem bi 600–700 igralcev igralo domovinske drame. To gledališče se postavi bržkone v srednji Švici ter se porabi v to svrhu 250.000 frankov.

Moderni zakoni. Grofica Russel se je pred kratkem ločila od svojega soproga ter poročila z lakajem Brovn. Toda komaj je pretekel en teden, je že pred sodnijo vložila tožbo za ločitev tega zakona, ker jo je novi soprog tepel in imel ljubavna razmerja z drugimi ženskami.

Država obsojena. Pred civilnim sodiščem v Krakavu se je vršila zanimiva sodna obravnava. Zidarski mojster je namreč tožil državo za plačilo 43.000 K za zidavo nekega poslopja za kirurško kliniko. Država ni hotela plačati te vsote, češ, da se je zidanje izvršilo brez njene vednosti. Vendar pa je sodišče dokazalo, da je bila država o tem dobro poučena, ter jo obsodilo na plačilo te svote.

Vedno manjša umrljivost v Avstriji. Ministrski svet priobčuje v „Oesterreichisches Sanitätswesen“ zanimivo študijo o vedno manjši umrljivosti v Avstriji. Študija se opira na opazovanje dobe 81 let, od 1819 do 1899. L. 1819. jih je največ umrlo na Spodnjem Avstrijskem in sicer 33,7%, dočim jih je 1892 umrlo le 23,8%. Poslabšalo se je to razmerje le v Galiciji, kjer jih je leta 1819. umrlo 29,4%, v letu 1899. pa 29,5%. Najmanj jih je leta 1899. umrlo na Predarliskem, in sicer 21% in leta 1819. 25%. Na zelo slabem stališču v tem oziru stoji Bukovina, kjer se je umrljivost v 81 letih zmanjšala le za 0,2%. K temu veliko pripomore zdravo stanovanje in razne varstvene naprave proti nalezljivim boleznim.

Bogati voditelji socialistov. V francoski zbornici si je moral Vaillant pustiti reči: „Vi ste kapitalist 40 do 50 tisoč frankov in ste sedaj podedovali 610.000 frankov.“ Toda v svojo tolažbo je mogel priznati, da tudi njegovi tovariši ne umirajo lakote. Tako je Jaures grajščak, Breton posestnik več hiš v Parizu; Antide Boyer je pred kratkim kupil graščino; Bertedut je borzni agent in milijoner; Millerand pa posestnik več velikih posestev.

Petrolej ali alkohol. Neprevidno ravnanje s petrolejem zahteva v mnogih občinah več žrtev na leto. Sedaj zahtevajo nekateri, naj se društva pečajo z vprašanjem, kako take nezgode preprečiti, drugi žele zopet, naj se vse moralne tekočine prepovedejo, in tretji zahtevajo, naj se v šoli vsak dan eno uro poučuje, kako je ravnati s petrolejem. O tem piše v Lausanni izhajajoči list „L'abstinence“ sledeče: Dasiravno petroleju ne moremo oporekati njegove koristi, vendar naj se nihče ne čudi tem predlogom, ker se vsako leto pripetijo več nesreč radi nespretnega ravnanja z njim. Ako bi kdo tako energično nastopal proti alkoholu, čegar škodljivost je obče znana, tedaj bi veljal v obeh vseh za fanatika. Torej naj se mladina poučuje na teden eno uro o škodljivosti alkohola!

Mlada roparska družba v Čikagi. Pred malo dnevi so zasačili družbo roparjev, obstoječo iz treh mladeničev, ki je v čikaški okolici izvršila mnogo ropov, vlomov in osem umorov. Vsi trije so izvrstni strelci. Med njimi in desetimi njih zasledujočimi detektivi se je vnela pravcata bitka. Oddanih je bilo nad 100 strelcev. Eden detektivov je mrtev, več ranjenih. Le težko se je detektivom posrečilo jih aretovati.

Predsednik Roosevelt s policijsko stražo. Iz New Yorka se poroča, da je to, ker se je predsednik pri svojem prihodu tjakaj obstražil s 500 policaji, med ljudstvom vzbudilo veliko nevoljo. Kot vzrok tega čina navaja policija, da sta dve osebi predsedniku pisali grozilna pisma. To pa ljudstvo nikakor noče verjeti, ker je policija dotični osebi že preje prijela in ker sta bili blazni, izročila blaznici, ampak je mnenja,

da je policija na sledu kaki zaroti. Vendar pa se je pokazalo, da bi tudi te priprave ne zadoštvale, da odbijejo resen napad. Nekemu starčku namreč se je posrečilo, priti do predsednika in mu izročiti zdravilo za nemškega cesarja Vilhelma.

Proti kajenju mladine. V naši dobi se mnogo govori, piše in dela proti uživanju alkohola. V Severni Ameriki pa se vstrajno bore ne samo proti alkoholu, temuč tudi proti nikotinu. V Čikagi se ne smejo prodajati cigarete brez posebnega dovoljenja, a 6000 korakov od šole se sploh ne sme prodajati nikak tobak. Izmed zapadnih držav se bojuje zoper nikotin zlasti država Oklahama. Ta je izdala 1. maja t. l. strogo odredbo, ki prepoveduje uvoz cigaret in papirja za cigarete. Osebam pod 15 leti se tobak sploh ne sme prodajati. Kazen za kršenje tega zakona je določena na 10–200 dolarjev. — Pri nas se zoper ta strup premalo stori.

Čuden sprejem. Privatni učitelj se je prišel predstaviti, da prevzame pouk malega dijaka. Hišna ga pelje v napol temno sobo, kjer mu veli čakati, da pride gospa. Čez malo časa zasliši blizu sebe glas, ki ga vpraša: „Kdo je?“ „Učitelj sem in sem prišel, da začnem s poukom.“ — Čez malo časa se oglasi isti glas, ki zopet vpraša: „Kdo je?“ „Učitelj sem in sem prišel, da začnem s poukom“, odgovori nekoliko glasneje učitelj. „Kdo je?“ zavpije vnovič nevidni vprašatelj. Skoro kričaje odgovori učitelj: „Učitelj sem!“ „Poberi se, hudobnež, poberi se!“ kriči jezno nevidni govornik. „Pa gospod“, pravi iznenaden učitelj. „Poberi se, hudobnež, poberi se!“ zopet neznanec. V tem se odpro vrata in vstopi hišna gospa, ki stori konec prepiru med papigo in užaljenim domačim učiteljem.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg šte. 19

priporoča

najnovejše vizitnice, koverta s firmo, naslovna pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

„Slovenski List“ prodaja se v Ljubljani v Brus-Štefotovi prodajalnici Pred škofijo. V Kranju se prodaja v prodajalnici gosp. Floriana. Posamezna številka stane 14 vinarjev.

Pristno čebelno-voščene sveče

4 47–46

prodaja

Janko Šink, svečar v Kranju

kg po 5 K, poštne prosto.

 <p>18 x 25</p>	<p>Anton Belec v Št. Vidu nad Ljubljano</p> <p>izdeluje in priporoča</p> <p>cerkvene svetilnice ali stalnice iz kositarja, ali medenine in iz tompaka</p> <p>obhajilne svetilnice pušice z zvončki</p> <p>štedilna in železna ognjišča.</p> <p>Prevzema</p> <p>kritje streh in zvonikov.</p>
<p>• • • Ilustrovani ceniki na razpolago. • • •</p>	

Spominjajte se ljudskega sklada!